

X kadencja

KANCELARIA SEJMU

Biuro Komisji Sejmowych

**Komisja
do Spraw
Energii,
Klimatu
i Aktywów
Państwowych**

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

- **PODKOMISJI STAŁEJ DO SPRAW
INFRASTRUKTURY KRYTYCZNEJ,
GÓRNICTWA I ENERGETYKI
(NR 9)
z dnia 21 listopada 2024 r.**

Pełny zapis przebiegu posiedzenia Komisji do Spraw Energii, Klimatu i Aktywów Państwowych

– podkomisji stałej do spraw infrastruktury krytycznej, górnictwa i energetyki (nr 9)

21 listopada 2024 r.

Podkomisja stała do spraw infrastruktury krytycznej, górnictwa i energetyki, obradująca pod przewodnictwem posła **Macieja Małeckiego (PiS)**, zrealizowała następujący porządek dzienny: – dyskusja na temat surowców krytycznych w Polsce: krajowe zapotrzebowanie, wydobywanie i poszukiwanie nowych złóż oraz potencjał w zakresie odzysku i przetwarzania.

W posiedzeniu udział wzięli: **Krzysztof Galos** główny geolog kraju, podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska wraz ze współpracownikami, **Krzysztof Kaczmarczyk** dyrektor Oddziału Geologii i Eksploatacji PGNiG, **Piotr Sosnowski** zastępca dyrektora Biura Regulacji i Wsparcia Handlu Gazem ORLEN SA wraz ze współpracownikami oraz **Anna Polak** radca prawny w Departamencie Prawnym KGHM Polska Miedź SA.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Cezary Gradowski** i **Łukasz Żylik** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Otwieram posiedzenie podkomisji do spraw infrastruktury krytycznej, górnictwa i energetyki. Witam gości biorących udział w dzisiejszym posiedzeniu, witam posłów, mamy kworum.

Porządek dzisiejszego posiedzenia przewiduje – zacytuję, żeby temat wybrzmiał dokładnie: surowce krytyczne, krajowe zapotrzebowanie, wydobywanie i poszukiwanie nowych złóż oraz potencjał w zakresie odzysku i przetwarzania. Precyzyjnie rzecz biorąc, będziemy dyskutować na temat surowców krytycznych w Polsce. Chcemy dziś wysłuchać i głównego geologa kraju, i przedstawicieli resortów, które dotyczą branż związanych z surowcami krytycznymi, i też byłby wskazany głos biznesu, zwłaszcza spod flagi Skarbu Państwa, na temat zabezpieczenia, ale też i jakichś ryzyk, a później mitygowania tych ryzyk.

Witam na posiedzeniu podkomisji pana Krzysztofa Galosa, podsekretarza stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, pan minister jest głównym geologiem kraju. Jest z nami także pan Michał Nowosielski, naczelnik Wydziału Polityki Surowcowej i Spraw Międzynarodowych w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Witam pana Piotra Sosnowskiego, zastępcę dyrektora Biura Regulacji i Wsparcia Handlu Gazem ORLEN SA. Departament Prawny KGHM Polska Miedź SA reprezentuje pani Anna Polak... Tylko pani jest z KGHM-u? Szkoda. Cieszymy się oczywiście z pani obecności, natomiast mamy niedosyt i być może zrobimy specjalne posiedzenie dla KGHM-u, skoro zarząd KGHM uznał, że podkomisja do spraw surowców krytycznych, a państwo ze złożami miedzi jesteście bardzo istotni w tym obszarze... Jeśli jednak zarząd KGHM uznał, że na posiedzeniu podkomisji, gdzie różne spółki przedstawiają zagadnienia merytoryczne, będzie czuł się niedowartościowany i dlatego nie przyszedł, to chyba zaprosimy KGHM, tak myślę, na posiedzenie, które będzie poświęcone tylko KGHM SA. Jednocześnie ze smutkiem muszę powiedzieć, że Ministerstwu Aktywów Państwowych zwrócimy uwagę na kolejny przykład niepoważnego zachowania tej spółki Skarbu Państwa. To jest oczywiście wyjątek, ale z taką sytuacją mamy do czynienia już drugi raz.

Proszę państwa, są z nami dzisiaj także: pan Mariusz Belczyk, dyrektor Departamentu Strategii i Inwestycji ORLEN SA oraz pan Krzysztof Kaczmarczyk, dyrektor Oddziału Geologii i Eksploatacji PGNiG, dzisiaj w Grupie ORLEN. Bardzo dziękuję za przybycie.

KGHM już podziękujemy. Oczywiście jeśli pani chce z nami zostać i posłuchać, to bardzo proszę, ale do KGHM-u dzisiaj żadnych pytań nie będzie. Myślę, że te pytania zadamy na posiedzeniu podkomisji, która zajmie się wyłącznie KGHM. Jeśli zdążymy, to jeszcze w tym roku, jeśli nie, to na początku przyszłego.

Panie ministrze, dziękuję za obecność, dogrywaliśmy terminy ze względu na kalendarz pana ministra, m.in. przełożyliśmy to posiedzenie z wtorku na czwartek, ponieważ to właśnie pan minister jest tutaj kluczową osobą, strategiczną, jeśli chodzi o surowce *nomen omen* strategiczne. Dziękuję za informację, która dotarła z resortu do naszej podkomisji i oddaje głos panu ministrowi. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Klimatu i Środowiska, główny geolog kraju Krzysztof Galos:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, chciałbym przypomnieć czy poinformować, że na prośbę podkomisji udzieliliśmy, jak się wydaje, wyczerpującej i obszernej informacji na temat stanu spraw, jeśli chodzi o surowce krytyczne w Polsce, zarówno jeżeli chodzi o zapotrzebowanie na nie, jak i krajowe źródła, tzn. krajowe źródła pierwotne, czyli złoża kopalin, ich wykorzystania, ale też potencjał w zakresie odzysku i przetwarzania. Dlatego nie chciałbym zanudzać państwa szczegółami, bo rozumiem, że macie ten materiał, on jest dostępny, natomiast chciałbym zwrócić uwagę na kilka aspektów, kilka spraw najbardziej ważnych i ramowych.

Po pierwsze, mamy „Politykę surowcową państwa”, dokument zatwierdzony w marcu 2022 r., ale on będzie, właściwie już jest przedmiotem prac, które mają na celu jego aktualizację. Ta aktualizacja wynika z kilku czynników, ale jednym z najważniejszych, o ile nie najważniejszym, jest wejście w życie w maju tego roku unijnego rozporządzenia *Critical Raw Materials Act*.

W polskiej polityce surowcowej mamy do tej pory pojęcia surowców krytycznych i strategicznych dla polskiej gospodarki, natomiast przyjęliśmy założenie, że jeżeli w tej nowej, zaktualizowanej „Polityce surowcowej państwa”, mam nadzieję, że gdzieś za rok ten projekt aktualizacji będzie gotowy, surowce krytyczne i strategiczne w tym nowym dokumencie to będą już surowce krytyczne i strategiczne dla Unii Europejskiej, czyli 34 surowce krytyczne, a pośród nich 17 surowców strategicznych. Chcemy natomiast wciąż akcentować czy też wyodrębnić to, że niektóre surowce krytyczne i strategiczne dla polskiej gospodarki aż tak ważne nie są, natomiast ważne są inne surowce. Dlatego w tym dokumencie zostanie zaproponowana trzecia grupa surowców, tzw. surowców kluczowych dla polskiej gospodarki. Te zbiory mogą się wzajemnie na siebie oczywiście nakładać, ale nie będą znajdować się jeden w drugim, bo na pewno będą surowce, które są ważne dla naszej gospodarki, a na tej unijnej liście ich nie ma.

Proszę państwa, teraz parę słów na temat źródeł. Na ten temat była obszerna informacja, na temat źródeł, ponieważ jeśli chodzi o źródła... Zawsze, jeśli chodzi o złoża, informacja od lat jest bardzo obszerna, gromadzona przez Państwowy Instytut Geologiczny jako państwową służbę geologiczną. Jeżeli popatrzymy na te 34 surowce krytyczne, to jest pytanie, czy mamy złoża do ich produkcji? Tak jest tylko w kilku przypadkach: mówimy o węglu koksowym, mówimy o miedzi – rudy miedzi w tym momencie od lat są eksploatowane przez KGHM – mówimy o odzysku helu przez ORLEN w instalacji w Odolanowie, mówimy o niewielkim odzysku niklu w postaci siarczanu niklu w KGHM-ie, mówimy o niewielkim odzysku platynowców zarówno w KGHM-ie, jak i ze źródeł wtórnych, i jeszcze są skalenie ze Strzeblowskich Kopalń Surowców Mineralnych. I to tyle, jeśli chodzi o pozyskiwanie surowców ze źródeł własnych, ze złóż.

Są oczywiście perspektywy, są pewne złoża, które albo są zaniechane, albo są jeszcze niezagospodarowane, i w kilku przypadkach istnieje potencjalna możliwość uruchomienia czy ponownego uruchomienia produkcji. To dotyczy na przykład barytu czy fluorytu, ewentualnie odzysku kobaltu, poszerzenia produkcji niklu i ewentualnie, gdyby zostało zagospodarowane złożo Myszków, także uruchomienia produkcji wolframu i molibdenu.

To są perspektywy, jeśli chodzi o złoża kopalin, natomiast ważnym elementem jest też pozyskiwanie czy recykling. On jest oczywiście ważny przede wszystkim pośród tych 34 surowców w przypadku miedzi. To jest ważny komponent – recykling złomów miedziowych. Natomiast, i to chciałbym podkreślić, taki recykling jest lub ma perspektywy rozwoju, jeśli chodzi o odzyskiwanie niektórych innych metali. Tutaj przykładem jest uruchomienie, właśnie w tym roku, dwóch instalacji: w Zawierciu i w Żarach – niedaleko siebie, ale to są dwie różne firmy – do odzysku litu, niklu i kobaltu ze zużytych baterii litowo-jonowych. To jest jeden z przykładów możliwych źródeł wtórnych.

Zapotrzebowanie. Jeśli chodzi o surowce krytyczne, o tę grupę 34 surowców, to już powiedziałem, że nie wszystkie one są dla naszej gospodarki ważne, dlatego że nie wszystkie kierunki zastosowań tych surowców, tak jak ma to miejsce w niektórych innych krajach Unii Europejskiej... Nie wszystkie te przemysły są u nas tak rozwinięte jak w niektórych innych krajach w Unii. W związku z tym spośród tych 34 surowców krytycznych, tak naprawdę, mówiąc w pewnym uproszczeniu oczywiście, dla nas gospodarczo ma znaczenie może 10. To jest na pewno fosfor, to jest na pewno grafit, to jest na pewno lit, mangan, miedź, nikiel i węgiel koksowy. To są te surowce, których nasza gospodarka faktycznie zużywa w dużych oraz też może nie aż w tak dużych, ale rosnących ilościach i to może mieć znaczenie w przyszłości. Szczegółową informację na ten temat państwo otrzymaliście jako załączniki do naszego głównego pisma.

Na koniec chciałbym jeszcze zwrócić uwagę na jedną rzecz. To jest kwestia obiegu zamkniętego źródeł wtórnych i odpadowych. Pod tym względem potencjał jest dość istotny, zwłaszcza jeśli chodzi o zużyte baterie czy zużyty sprzęt elektroniczny. Istnieje Krajowy Program Gospodarki Odpadami, który w sposób ramowy przewiduje m.in. sposoby, kierunki recyklingu i innych metod odzysku metali z takich zużytych wyrobów, są pewne działania, których przykłady przed chwilą wspomniałem, ale mamy też pewne obligacje ze strony właśnie *Critical Raw Materials Act*, ponieważ w ciągu dwóch lat, czyli do maja 2026 r. musimy przyjąć „Zespół krajowych środków dotyczących obiegu zamkniętego surowców krytycznych”. Będziemy to musieli zrobić w porozumieniu z Ministerstwem Rozwoju i Technologii i także w porozumieniu wewnątrzresortowym z Departamentem Gospodarki Odpadami.

Chciałbym też zwrócić uwagę na to, że Państwowa Służba Geologiczna od 2 czy 3 lat w sposób poważny podchodzi do tematu ewentualnego wykorzystania, czy najpierw rozpoznania starych hałd, zwłaszcza pogórnich, które też mogą być źródłem surowców krytycznych. Program działań, poszukiwań jest tutaj już od pewnego czasu uruchomiony i on będzie tylko intensyfikowany.

Natomiast jest jeszcze jedna rzecz. Miałem o niej powiedzieć wcześniej, ale zapomniałem, więc wracam do tego teraz. *Critical Raw Materials Act* nakłada na każde państwo członkowskie obowiązek przygotowania Krajowego Programu Poszukiwań Źródeł Surowców Krytycznych. Taki program znajduje się w fazie przygotowań przez Departament Geologii w Ministerstwie Klimatu przy współpracy z Państwową Służbą Geologiczną. Myślę, że pierwsza wersja robocza programu będzie gotowa za jakiś miesiąc. Później będzie to pewna propozycja działań pod kątem prób poszukiwania nowych źródeł przynajmniej kilku surowców krytycznych. Myślę, że są perspektywy, jeśli chodzi o niektóre metale oraz jeśli chodzi o grafit. Tutaj rysuje się ciekawa perspektywa. Odrębną sprawą jest kwestia helu i udokumentowania odzysku helu, intensyfikacji lub nie, jeśli chodzi o instalację ORLEN-u w Odolanowie, ale jak powiedziałem – to jest odrębna sprawa.

Dodam, że chcielibyśmy, żeby Krajowy Program Poszukiwań Surowców Krytycznych miał charakter dokumentu rządowego, zaakceptowanego przez Radę Ministrów. *Critical Raw Materials Act* nakłada taki obowiązek na każde państwo członkowskie Unii.

Myślę, że to tyle, jeśli chodzi o najważniejsze informacje. Oczywiście w dużym skrócie. Na sam koniec powiem może o jeszcze jednej rzeczy, która nie znalazła się w naszej informacji, ale którą *Critical Raw Materials Act* na nas nakłada – ten obowiązek. Pojawiła się mianowicie instytucja projektów strategicznych. To jest taki instrument, który... Komisja Europejska ogłasza konkursy na projekty strategiczne dotyczące albo uruchomienia produkcji górniczej, albo przetwórczej, albo recyklingowej i później państwo członkowskie musi, po pierwsze, zaakceptować wstępnie, że taki projekt potencjalnie mógłby na terenie

państwa, na przykład polskiego, być realizowany, a później, jeżeli zostanie uznany przez Komisję Europejską za projekt strategiczny, państwo członkowskie ma umożliwić mu tzw. szybką ścieżkę realizacji, która obejmuje wszystkie procedury administracyjne poza procedurami środowiskowymi, które muszą być przeprowadzone zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszystkie pozostałe procedury powinny być realizowane i koordynowane przez Pojedynczy Punkt Kontaktowy i tym PPK prawdopodobnie będzie Departament Geologii w Ministerstwie Klimatu i Środowiska. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Bardzo dziękuję. Panie ministrze, chciałbym zapytać, jakie pan identyfikuje bariery środowiskowe i bariery regulacyjne w kontekście eksploatacji surowców krytycznych i strategicznych w Polsce, plus tych kluczowych dla naszej gospodarki? Czy taką informację mógłby pan nam teraz podać?

Podsekretarz stanu w MKiŚ Krzysztof Galos:

Jeśli jest taka potrzeba, to mogę przygotować tę informację na piśmie, natomiast...

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Przepraszam, panie ministrze. Ja nie wymagam w tej chwili dyskusji i rozstrzygnięcia tych kwestii, natomiast są być może takie sprawy, że nawet obudzony o godz. 2.00 w nocy pan minister od razu powie: tak, tego nam brakuje, powinniśmy takie rozwiązania wprowadzić albo jakieś rozwiązania ograniczyć, które, oczywiście przy zachowaniu ochrony środowiska i własności prywatnej ułatwią działania w zakresie pozyskiwania surowców krytycznych.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Krzysztof Galos:

To może wróć do tej instytucji projektów strategicznych, dlatego że to jest właśnie taki pomysł. To jest świeża rzecz i ja nie wiem, jak to się przełoży na rzeczywistość, ale to jest taki pomysł *Critical Raw Materials Act*, który ma właśnie udroźnić, przyspieszyć uruchamianie projektów mających na celu pozyskiwanie surowców krytycznych czy to ze złóż, czy to z recyklingu, czy też przetwórstwo i przetwarzanie takich surowców. Natomiast w tej procedurze, tak jak wspomniałem, nie ma wyjątków, jeśli chodzi o sprawy środowiskowe. Cała procedura środowiskowa łącznie z inwentaryzacją, łącznie z całym raportem i później procedurą uzyskania decyzji środowiskowej, tutaj ułatwień nie będzie, ale cała reszta, w tym także obszar planistyczny, obszar pewnych uzgodnień planistycznych na poziomie lokalnym, ta procedura powinna być ułatwiona, ale o tym my się dopiero przekonamy, dlatego że każdy ma swoje prawo, jeśli chodzi o planowanie przestrzenne i jeśli chodzi o traktowanie inwestycji. To nie będą inwestycje celu publicznego, ale inwestycje interesu publicznego. Musimy jeszcze uzyskać właściwą interpretację tego, jak należy ten interes publiczny w tym przypadku interpretować na gruncie prawa polskiego. To jest bardzo ważna rzecz.

Druga sprawa. Jeżeli mielibyśmy do czynienia z potencjalnymi odpadowymi źródłami surowców krytycznych, to musimy się zastanowić, czy ewentualnie ich odzysk prowadzić pod rządami ustawy o odpadach, czy też wprowadzić w prawie geologicznym i górniczym dodatkową instytucję „złóż antropogenicznych”, która to instytucja, po ewentualnej nowelizacji prawa geologicznego i górniczego, dawałaby nam asumpt do tego, żeby ta działalność – odzyskiwanie metali z niektórych odpadów – mogła być prowadzona pod rządami prawa geologicznego i górniczego. Konkretnie chodziłoby o udokumentowanie tzw. złóż antropogenicznych. To też w tej chwili rozważamy.

Pan przewodniczący zapytał o bariery środowiskowe. Należy przyznać, że te bariery są i będą, ale trzeba, tak myślę, podchodzić do tego w sposób zrównoważony. To znaczy na przykład, gdyby miały być uruchamiane kolejne kopalnie rud miedzi i srebra na monoklinie, a takie perspektywy są, przy czym nie mówię tu o KGHM i obecnej działalności, to już trudno sobie wyobrazić, żeby taka inwestycja górnicza miała się wiązać z budową nowego zbiornika odpadów rotacyjnych na powierzchni, bo to po prostu będzie niemożliwe. Dlatego nowe podejście do narodowych inwestycji górniczych musi pozostawać w zgodzie z nowoczesnym podejściem do kwestii ochrony środowiska, oddziaływania na środowisko itd.

Tak na gorąco to tyle z mojej strony. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Zanim przekazę głos moim kolegom posłom z naszej podkomisji, to jeszcze zapytam, czy pana służby prowadzą jakieś programy edukacyjne, programy promujące i zawierające informacje pozwalające poszerzyć wiedzę o surowcach krytycznych, o surowcach kluczowych dla naszej gospodarki, o surowcach strategicznych? Jeśli niczego takiego nie ma, to nie czynię z tego zarzutu, tylko zadaję pytanie. Czy w tym obszarze państwo widzicie możliwość lepszego dotarcia do młodych ludzi, ale też do szeroko rozumianej opinii publicznej, żeby po prostu uzbrajać naszych rodaków w konkretną wiedzę?

Podsekretarz stanu w MKiŚ Krzysztof Galos:

Szanowni państwo, jak przychodziłem do resortu, to przyszedłem tam z pewną agendą. Ja nazywam to moimi 10-cioma koronnymi punktami. M.in. jednym z tych punktów jest edukacja geologiczna i surowcowa. To mi bardzo leży na sercu, ale to jest kwestia, której nie załatwimy w miesiąc czy w rok. Tu chodzi o świadomość znaczenia surowców i tego, że bazą naszej gospodarki jest dostępność do surowców i do energii. Bez tego większość obszarów gospodarczych w Polsce nie będzie mogła właściwie funkcjonować. Większość społeczeństwa nie zdaje sobie z tego sprawy.

W związku z tym m.in. powołałem swoją radę doradczą, w której jedną z podgrup roboczych jest podgrupa dotycząca wypracowania rozwiązań, działań dotyczących edukacji surowcowej na różnych poziomach, tzn. działań realizowanych przez służbę geologiczną, realizowanych przez inne instytucje naukowe i badawcze, oczywiście w sposób przemyślany, a także programów edukacyjnych finansowanych przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska, jak również wskazań dla Ministerstwa Edukacji Narodowej w zakresie korekty podstawy programowej przedmiotu geografia. Czy to się uda? Trudno powiedzieć.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Od razu w takim razie zapytam w temacie likwidowania geografii i ograniczenia do zajęć z przyrody, jeśli chodzi o nauczanie kilku ścisłych przedmiotów. Rozumiem, że nie byłoby to ułatwienie i nie zwiększyłoby to wiedzy młodego pokolenia.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Krzysztof Galos:

To jest bardzo trudny temat. Sam zresztą go obserwuję i oczywiście, jeśli rozmawiamy o geografii, która jest jednym z moich ulubionych przedmiotów, dla geologa powinna takim być, to o ile aspekty geografii fizycznej są wciąż dosyć mocno eksponowane w podstawie programowej, to elementy geografii ekonomicznej czy gospodarczej są już zupełnie na drugim miejscu. W moje prywatnej ocenie to jest bardzo duży błąd, ponieważ trzeba i jedno, i drugie aspekty uwzględniać, żeby młody człowiek miał świadomość pewnych wyzwań, uwarunkowań itd.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Dziękuję bardzo. Pan przewodniczący Krzysztof Gadowski.

Poseł Krzysztof Gadowski (KO):

Nie wątpię w tę część naukową, informacyjną przekazaną przez pana profesora, w końcu nauczyciela akademickiego, człowieka, który wiele lat miał do czynienia z nauką, ma z nią do czynienia cały czas, podobnie jak z młodzieżą. O to się na pewno nie martwimy, panie profesorze, ale wspomniał pan także o tym, że „Polityka surowcowa Polski do roku 2050” rzeczywiście została skrojona dość wyraźnie i czytelnie, ale nie zamierzam tego w ogóle krytykować, bo to jest dokument o charakterze strategicznym. Chciałbym jednak usłyszeć, kiedy możemy się spodziewać tego dokumentu już po pańskiej nowelizacji? W przyszłym roku? W pierwszym kwartale przyszłego roku? Jakie prace toczą się nad tym dokumentem?

Podsekretarz stanu w MKiŚ Krzysztof Galos:

Proszę państwa, mówiłem o tej mojej agendzie 10-punktowej. M.in. planujemy w niej dosyć istotne zmiany legislacyjne, w szczególności w zakresie prawa geologicznego i górniczego. To plusszeregpracyanalitycznych, plus wspomniane aspekty edukacyjne i jeszcze kilka innych elementów, to wszystko powoduje, że prace nad aktualizacją „Polityki surowcowej państwa”,

intensyfikację działań w tym zakresie mamy zaplanowaną dopiero gdzieś od drugiego kwartału przyszłego roku, kiedy już będziemy mieć ramy planowanych zmian w prawie geologicznym i górniczym oraz będziemy mieć więcej wiedzy na temat właściwej implementacji *Critical Raw Materials Act*, bo to jest wszystko bardzo świeża sprawa.

Tak się składa, że jestem Wysokim Przedstawicielem Polski w europejskiej radzie, która jest ustanowiona, więc tutaj mamy bieżący kontakt. Kolejne spotkanie jest chyba przewidziane za dwa tygodnie. Uwzględniając powyższe, doszedłem do wniosku, że nie należy robić bardzo szybkich ruchów, jeżeli pewnych rzeczy jeszcze nie mamy ustalonych. Dlatego sądzę, że projekt aktualizacji „Polityki surowcowej państwa” trafi do konsultacji międzyresortowych nie wcześniej niż w trzecim kwartale przyszłego roku.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Dziękuję bardzo. Czy są inne pytania ze strony panów posłów do pana ministra? Nie ma, dziękuję na razie, panie ministrze.

Teraz zapytam przedstawicieli ORLEN-u, jakie kroki podejmuje koncern, żeby zabezpieczyć dostęp do surowców krytycznych, które wykorzystujecie przy transformacji energetycznej? Tych obszarów jest pewnie bardzo dużo, ale chodzi mi, na przykład, o lit, kobalt i nikiel. Czy na ten temat ze strony panów możemy usłyszeć jakieś informacje?

Od razu zapytam też o inwestycje ORLEN-u w recykling surowców krytycznych. Mamy je w turbinach wiatrowych, mamy w bateriach, więc także poprosiłbym o informacje na ten temat.

Zastępca dyrektora Biura Regulacji i Wsparcia Handlu Gazem ORLEN SA Piotr Sosnowski:

Piotr Sosnowski, ORLEN. Panie przewodniczący, jeżeli chodzi o surowce krytyczne, to tak jak powiedział pan minister Galos, jest część tych surowców, która jest zdefiniowana, jak lit, kobalt itd., które niejako wynikają z *Critical Raw Materials Act* oraz są surowce, które my jako ORLEN traktujemy jako krytyczne surowce dla polskiej gospodarki.

Jeżeli chodzi o te surowce, o które zapytał pan przewodniczący, to przyznam szczerze, że nie mamy złóż ani wydobywania tych surowców. W tym momencie działalność dla spółki w tym zakresie nie jest działalnością *core'ową*, nie jest tą działalnością podstawową. Natomiast podstawową działalnością jest wydobywanie węglowodorów i wydobywanie gazu.

Jeśli zaś chodzi o surowce, o których pan wspomniał i ich recykling, to odpowiem tak: mogę oczywiście poprosić o sporządzenie szczegółowej informacji na ten temat, ale to raczej jest działalność poboczna i wypadkowa i z całą pewnością nie jest to działalność podstawowa dla Grupy Kapitałowej ORLEN.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Dziękuję. Rozumiem, że pan minister chce się do tego odnieść. Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Krzysztof Galos:

Nie wiem, czy wypada, ale wydaje mi się, że w przypadku ORLEN-u ważnym surowcem, który może wymagałby jakiegoś szerszego komentarza, jest hel, a w zasadzie odzysk helu.

Zastępca dyrektora Biura Regulacji i Wsparcia Handlu Gazem ORLEN SA Piotr Sosnowski:

Tak, zgoda. O helu mógłbym oczywiście trochę więcej powiedzieć ze względu na to, że ORLEN jest jedynym producentem helu w Europie. Mamy jedyną taką instalację, która ten odzysk helu prowadzi. Technologicznie jest to po prostu odzysk z gazu wydobywanego w złożach zlokalizowanych w Wielkopolsce. Wydobywanie i odzysk helu odbywają się poprzez instalację odazotowania w Odolanowie. Produkcja helu jest niestety tym, o czym powiedziałem wcześniej, tzn. paradoksalnie, mimo że jest bardzo ważnym surowcem, hel jest w tym przypadku produktem odpadowym, wynikającym z procesu odazotowania gazu.

Naszym największym wyzwaniem związanym z odzyskiem helu, jego produkcją i potem wprowadzeniem do obrotu jest to, że on występuje w gazie zaazotowanym. Z kolei gaz zaazotowany jest gazem występującym na terytorium Polski i jako ORLEN nie mamy możliwości importowania tego gazu z zagranicy. Ponieważ cały system gazowy jest ustawiony na gazie zaazotowanym, gdzie mamy też dosyć dużych odbiorców, na przykład Elektrociepłownię Zielona Góra z Grupy PGE, którzy konsumują gaz zaazotowany, to jako dostawca gazu musimy ten gaz zapewnić w pierwszej kolejności tym odbiorcom. W związku z tym ich zużycie, przy względnie stabilnym bądź malejącym wydobywaniu

ze złóż, wpływa na dostępność helu dla gospodarki. Oczywiście staramy się zapewniać odpowiednią produkcję, ale jest to wyzwanie. Największym wyzwaniem jest zbalansowanie zapotrzebowania odbiorców oraz zapotrzebowania naszych kontrahentów na hel.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Dziękuję. Zadałem pytanie, ale widzę, że panowie przyszlizie dzisiaj z prezentacją. Jeśli wszystko odbyłoby się w dyscyplinie czasowej, to z przyjemnością byśmy zobaczyli tę prezentację.

Zastępca dyrektora Biura Regulacji i Wsparcia Handlu Gazem ORLEN SA Piotr Sosnowski:

Panie przewodniczący, prezentacja, jak państwo zobaczycie, zawiera głównie informacje o naszym wydobywaniu, w tym również wydobywaniu gazu i ropy naftowej oraz wydobywaniu helu. To są informacje faktograficzne. Ponieważ przysłałismy prezentację wcześniej, to pozwolę sobie państwa nie zajmować teraz odczytywaniem danych z prezentacji, natomiast to, na co chciałbym zwrócić uwagę, to fakt, że wydobywanie, które mamy w Polsce, zarówno ropy naftowej, jak i gazu ziemnego, będzie dosyć stabilne. I druga rzecz, o której pewnie państwo wszyscy doskonale wiecie – ono nie będzie pokrywało zapotrzebowania.

Na slajdzie widać teraz prognozowane ilości tego wydobywania. Ono w żadnej mierze ani w zakresie gazu ziemnego, ani w zakresie ropy naftowej nie jest oczywiście w stanie pokryć zapotrzebowania gospodarki na te surowce. Koledzy z Oddziału Geologii i Eksploatacji cały czas opracowują nowe technologie, nowe rozwiązania, które prowadzą do tego, że to co mamy, staramy się po prostu wykorzystać w największym możliwym zakresie, ponieważ to są złoża, które już są, one są rewitalizowane z pomocą nowych technologii, z pomocą nowych rozwiązań, nad którymi cały czas pracujemy. W najbliższych latach pozwoli nam to na lekkie zwiększenie wydobywania ponad 4 mld m³, które przez jakiś czas były górnym pułapem wydobywania, ale nie miejmy złudzeń, bo to nie będzie znacząco wyższy poziom. To po pierwsze.

Po drugie, nie ukrywamy, że czekają nas bardzo duże wyzwania związane z wydobywaniem w Polsce. Mówię tutaj głównie o tzw. unijnym rozporządzeniu metanowym, które nakłada bardzo duże i bardzo istotne obowiązki na przedsiębiorcę, który wydobywa węglowodory. Rozporządzenie prowadzi generalnie do tego, żeby zmniejszyć emisję metanu, ale to się odbywa m.in. poprzez zakazanie tzw. rutynowego spalania. My się oczywiście dostosowujemy do tego rozporządzenia, mamy opracowane projekty, które to będą robić, tylko nie ukrywam, że to będzie kosztowne, czasochłonne i pracochłonne. W związku z tym nie ukrywam też, że z dużą radością powitalismy tę inicjatywę, którą rozpoczął pan minister parę miesięcy temu, powołując radę – nie chciałbym przekreślić nazwy: Radę Gospodarowania Zasobami Ziemi, która rozpoczęła pracę nad nowelizacją prawa geologicznego i górniczego. Jako ORLEN przedstawilismy część postulatów, które będą prowadzić do tego, żeby te obciążenia, które są możliwe do zdjęcia albo zracjonalizowania bez szkody dla środowiska, po prostu zdjąć, skoro mamy mieć za chwilę takie duże obciążenie w postaci rozporządzenia metanowego. To tyle tytułem komentarza.

A jeżeli chodzi o hel, to tak jak wspominałem, wyzwaniem jest przede wszystkim to, i ono nadal będzie niezależnie od tego, jakie prawo uchwalimy, że po prostu musimy zapewnić odbiorcom gaz zaazotowany jeszcze w jakiejś dosyć długiej perspektywie, więc nie możemy po prostu przekierować całego strumienia gazu zawierającego hel do odazotowni i produkować wyłącznie hel. To tyle tytułem ogólnego wstępu. Jeśli są pytania, to oczywiście chętnie postaramy się na nie odpowiedzieć, o ile będziemy posiadali wystarczającą wiedzę.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Dziękuję. Udzielam jeszcze głosu panu ministrowi, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MKiŚ Krzysztof Galos:

Dwa słowa uzupełnienia. Węglowodory, gaz ziemny i ropa naftowa, obecnie formalnie są surowcami strategicznymi dla polskiej gospodarki i w aktualizacji polityki surowcowej niewątpliwie znajdują się w grupie surowców kluczowych dla polskiej gospodarki. Mimo że transformacja energetyczna się odbywa, to te dwa surowce, kluczowe surowce energetyczne będą niesłychanie ważne nawet perspektywy dalszej, tj. 15–20 lat.

Natomiast drugie uzupełnienie dotyczy helu i jego znaczenia dla polskiej gospodarki i dla gospodarki europejskiej. Z tego co mi jest wiadomo, w Polsce zużywamy raptem 5–10% produkowanego helu, a reszta jest eksportowana do innych krajów, w tym zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej, ale nie tylko.

Przewodniczący poseł Maciej Małecki (PS):

Dziękuję bardzo. Czy ze strony panów posłów są pytania do informacji ORLEN-u? Nie widzę. Dziękuję wszystkim za obecność, zamykam posiedzenie podkomisji.